

Κλειστή αούλα
στην Κομοτηνή

Και τό μὲν Δημοτικό θέατρο Σερρών - ὅτω καί στίς ἀρχές Μαρτίου - ἐγκαινιάσει τήν λειτουργία του καί εὐχόμαστε νά ἔχει ἐπιτυχία καί νά συναγωνιστεῖ τή δραστηριότητα τοῦ παλίου κλιμακίου τοῦ ΚΘΒΕ. Ἀπό τή ὁρμή ὅμως, τά μαντάτα ἐξακολουθοῦν νά εἶναι ἀσχημα. Ὁχι μόνο δέν ἀρχισε νά λειτουργεῖ τό δημοτικό θέατρο Κομοτηνῆς, ὁχι δέν σχηματίστηκε θίασος, ἀλλά οὔτε ὑπάρχει κάποιο στοιχεῖο γιά τό μέλλον. Θέλουμε - δέν θέλουμε, θυμώμαστε τά παλιά: τότε πού ὁ Εὐαγγελιάδης, ἴδρως τό κλιμακί τοῦ κρατικού θεάτρου Ὁράκης ἱ ἐπαίξε δύο - τρία ἔργα κάθε χειμῶνα καί ἕνα τό καλοκαίρι καί παρουσιάζοντάς τά σέ πλήθος μεγάλων καί μικρῶν κέντρων. Δέν ἦταν ἰδεώδης ἡ λειτουργία τῶν κλιμακίων ἐκείνων (μήπως εἶναι ἰδεώδης ἡ λειτουργία τῶν περιφερειακῶν θεάτρων τώρα;) καί τά προβλήματα ἦταν πολλά. Ὁμως δούλευον καί ἀκονοθέτες, παιζόντες ἑλληνικά καί ξένα ἔργα, κότε χαίρονταν τό κοινά (ἄλλοτε καλῶ, ἄλλοτε μέτρια, ἄλλοτε πολύ καλῶ). Τώρα τί γίνεται; Μὲ τήν μέθοδο τοῦ «πονάει κεφάλι, κῶδει κεφάλι», ἀπλοῦστατα δέν γίνεται τίποτε. Δέν θά ἐπρεπε τὸ ΥΠΠΕ, πρὶν νά καταργήσει τὰ δύο κλιμακία, νά ἔχει ἐξασφαλισεῖ τὰ διὰ δόξαος θεατρικά σχήματα. Εἶναι ἀπῆλ ἡ ἀπάντησις - καί καταφατική. Καί δέν μποροῦν νά ἰσχυρισθοῦν οἱ ὁποιοὶ ἀρῶνται ὅτι τὸ πρὸβλημα τίλει ἡ θελτίωσις τῆς ποιότητος. Γιατί θέλουμε (ἡ μάλλον, διαβάζουμε) τί γίνεται μὲ τὸ δημοτικό θέατρο τῆς Βέροιας. Επομένως;

Στὴ Θεσσαλονίκη πόσα δις;

Πολύ μάς συγκίνησαν τὰ προγράμματα γιά τίς γιορτές τῆς Ἀθῆνας (τώρα μιλῶν καί γιά τὸ 150 χρόνια τοῦ Πειραιά) καί περισσότερο οἱ ὑπολαγισμοὶ πῶς γιά τὰ πανηγύρια θά διατεθοῦν κάποιο 22 διασκευασμένα δρομῆς. Ἡ κ. ὑπουργὸς ὅλῳσε πῶς τὸ ποσὸ δέν φτάνει εἰς αὐτὸ τὸ ὕψος. Ἰαὼς, ἀπὸ πού θά θέλαμε νά ἐξερουμε εἶναι ἀν ἀπὸ τὰ (ἴσα) διασκευασμένα διατεθοῦν γιὰ ὅλες τίς γιορτές, θά δοθεῖ στὴ Θεσσαλονίκη, μὲ τὰ 2.300 χρόνια τῆς, τὸ ἕν τρίτο.

Επιτέλους σωστή ἐνέργεια

Δέν μπορεῖ νὰ μὴν ἐπαινέσει κανεὶς τὸ δῆμο πού ὅτω καί καθυστερημένα, ἀνδράσει ἔργα ζωγράφου τῆς πόλεως γιά νά πλουτίσει τὴν συλλογὴ τῆς δημοτικῆς πινακοθήκης. Ἡ στήλη αὐτὴ ἐπανειλημμένα εἶχε υποδείξει τὸ μέτρο αὐτὸ ἀν ἀπαραιτήτο καί ἐτοί ἐκφράζει τὴν ἱκανοποίησιν της. Μόνο πού ἡ ἴδια διαδικασία (ὁχι ἀπαραιτήτως στὴν ἴδια ἐκκασί) θά πρέπει νά ἐπαναληφθεῖ

Κυκλοφόρησε πρὶν ἀπὸ 30 χρόνια «Φοιτητικὰ γράμματα» περιοδικὸ ποιότητας

Υπῆρξε τὸ «λίκνο» πολλῶν
λογοτεχνῶν - διανοοῦμενων

Ὅπως βλέπω τίς δεκάδες περιοδικῶν κάθε εἶδους πού κυκλοφοροῦν καί διαπιστώνω πῶς ἐδῶ καί ἀρκετὰ χρόνια δέν ὑπάρχει οὔτε ἕνα φοιτητικὸ περιοδικό, δέν μπορῶ νά μὴ θυμηθῶ μιά ὥραια προσπάθεια - καί ὑλοποίηση - τῶν φοιτητικῶν φιλοδοξῶν περασμένων χρόνων, πιδ δύσκολων. Κάποτε ἔβγαίνε τὸ «Ξεκίνημα» καί ὁ «Πυρσός», πρὶν ἀκόμη μῦθ ἐγὼ στὸ πανεπιστήμιο. Μὰ στὰ χρόνια τὰ δικὰ μου - μετὰ τὸ 1950 - ξεκίνησαμε ἐνα σηματοπικὸ περιοδικό, τὸ «Φοιτητικὰ γράμματα», πού φυλλομετρώντας τὸ σήμερα διαπιστώνω πόσο ὥραιο ἦταν. Νά προσθέσω πῶς τὸν ἴδιο καιρὸ ἔβγαίνε καί μιά ἐφημεριδοῦλα, ἡ «Παμφοιτητική» καί μάλιστα ὑπῆρχε μιά ἀξιόλογη ἄμμιλα.

Τέλος πάντων. Σήμερα θέλω νά γράψω γιὰ κείνα τὰ «Φοιτητικὰ γράμματα», πού βῆκαν ἀκρίθως πρὶν 30 χρόνια καί ἀσχεκρμένα τὸ Μάρτιο τοῦ 1955. Ψυχὴ τῆς ὅλης κίνησης ἦταν ὁ Κίμων Οικονόμου, πού ἀργότερα ἐξελέχθηκε ἀε συντονιστὴ καί ἀρχισυντάκτη ἐφημεριδῶν τῆς «Δράσεως» καί τοῦ «Ελευθεροῦ λαοῦ». Ὁ Οικονόμου εἶχε μιά μαγία μὲ τὴν ἐκδοσὴ ἐντύπων. Πρὶν ἀπὸ τὰ «Φοιτητικὰ γράμματα» ἔβγαζε μαζί μὲ ἄλλους ἕνα πολυγραφημένα φοιτητικὸ περιοδικό (πρέπει νά ἦταν γύρω στὰ 1951), ἀργότερα δουλέψαμε μαζί στὴν ἑβδομαδιαία ἐφημερίδα «Ελευθεροῦ κήρυς». Ἐπειὸν μαθαίναμε τὴν ἀλφαβήτα τῆς δημοσιογραφίας, καί τέλος, ὅταν ἔλκισσε ἡ ἐκείνη ἡ ἐφημερίδα (δὲν ἔζηρε, ἀλῶστε, πολὺ) ὁ Κίμων Οικονόμου μῶρεψε μὲ ομάδα ἀνθρώπων γιά νά ξεκινήσουν τὸ «Φοιτητικὸ γράμμα».

Τὸ περιοδικό ἦταν τὸ ὄργανο τῆς ΕΦΕΠΘ (Επιμορφωτικὴ Φοιτητικὴ Ἐνωσις τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονικῆς) καί ἐνισχυόταν οἰκονομικὰ ἀπὸ τὴν πολιτεία. Οἱ πρῶτοι, πού μαζεψήκαμε γιά νὰ ἐτοιμάσουμε τὴν ἐκδοσὴ τοῦ περιοδικοῦ, ἦταν ὁ Κίμων Οικονόμου, φυσικό, ὁ Παναγιώτης Πιπκοβάς (ὁ σημερινὸς ἀναελευτῆς καί πρῶνι ὑπουργός), ὁ Γιάννης Μέλφας, ὁ Βαγγέλης Λαζαρίδης καί ὁ ὑπογράφων. Οἱ συνεδριάσεις γίνονταν στὸ σπίτι τοῦ Μέλφου. Πολλὲς συζητήσεις, ἀρετές διαφωνίες ἀλλὰ καί πολὺς καπ-

αξιόλογο περιεχομένο, υιοθετούσε σιγὰ σιγὰ καί μιά μορφή πού τότε τοῦλάχιστον ἦταν ἐντυπωσιακή. Τώρα, πού ξανακοιτάζω τὰ τεύχη ἐκείνα, θρίσκω πῶς καί γιά σήμερα ἀκόμα ἡ μορφή τοῦ περιοδικοῦ θά ἦταν ἐντυπωσιακή, ἰδιαίτερα ὅσον ἀφορὰ στὴ σελοδοποίηση.

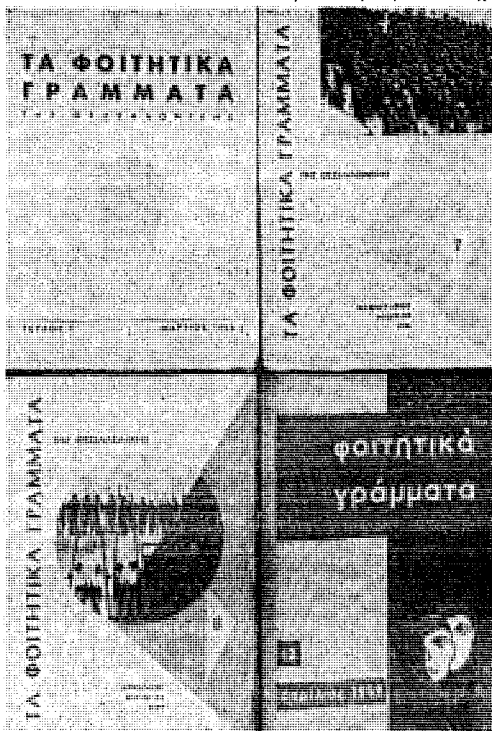
Ἀλλὰ γιά νά πάρουμε τὰ πράγματα μὲ τὴν αἰερά, τὸ περιοδικό ξεκίνησε μὲ τὴν φιλοδοξία νὰ εἶναι μινιαίο. Καί γιά λίγο τὰ κατάφερε: θῆκε τὸ Μάρτιο, τὸν Ἀπρίλιο, μετὰ ἕνα διπλό τεύχος Μαΐου - Ἰουνίου (ὅλα αὐτὰ τὸ 1955) καί κατόπιν ἐναβλήθηκε τὸ φθινόπωρο. Τὸ τέταρτο ἐκείνου τεύχος ἔδειχνε καί μὴ ριζικὴ ἀλλαγὴ στὴ σελοδοποίηση, στὸ ἐξώφυλλο, στὴ διάταξη τῆς ὕλης. Ἀπὸ κεί καί πέρα τὰ «Φοιτητικὰ γράμματα» ἔβγαζαν κῶδε δύο μῆνες καί τὸ καλοκαίρι (ὅπως ἦταν φυσικό) ἔβγαζαν μόνο ἕνα τεύχος. Ὁ Κίμων Οικονόμου, μέχρι καί τὸ 90 τεύχος πῶς θῆκε τὸ φθινόπωρο τοῦ 1956, ἦταν ἡ ψυχὴ τοῦ περιοδικοῦ, ὁ διευθυντῆς του, καί λέγαμε, ἀν καί ὑπῆρχε ἡ συντακτικὴ ἐπιτροπὴ, πού εἶχε ἀνανεωθεί, εἶχε ἀλλάξει ἀρκετὲς φορές. Ὁ Μέλφος καί ὁ Λαζαρίδης εἶχαν φύγει, μῆλκε ὁ Γιάννης Σεποῦλας, ὁ Ντρωγούλης, ὁ Χασιώτης, ἀργότερα ὁ Σινάκος, ὁ Γέσιος, ἡ Καραγιάννη καί ἄλλοι.

Πέρασε καί ὅλας ἀε ὀνόματα συνεργατῶν καί ἐτοί θά πρέπει νά ἀναφερθῶ στὸ περιεχόμενο τοῦ περιοδικοῦ, πού ἦταν καί ποικίλο καί ἀξιόλογο. Θά πρέπει, νομίζω, νά ἐκχωρίσουμε δύο περιόδους, καί ἀπὸ τὴν ἀποψη τῶν συνεργατῶν τοῦ περιοδικοῦ ἡ αὐτῶν πού πρόσφεραν κείμενα. Στὰ πρῶτα τρία τεύχη βρίσκει κανεὶς περισσότερες συνεργασίες καθηγητῶν (Βακαλόπουλος, Βέρρας, Κονταξόπουλος, Κυριακόπουλος, Τσασταλούπουλος κ.ά.), μὲ μικρὴ συμμετοχὴ φοιτητικῶν συνεργατῶν, ἐνῶ ἀργότερα τὰ κείμενα τῶν φοιτητῶν γίνονται περισσότερο, χωρὶς νὰ λείπουν, βέβαια, καί τῶν καθηγητῶν ἢ ἄλλων παραγόντων, ὅπως τὸ Λαοῦρα, τὸ Λεωνίδα Ποροσευάδου κ.ά.

θῆλιογραφική. Περιττὸ νά πῶ ὅτι τὰ «Φοιτητικὰ γράμματα» πρόσθλαν μὲ πάθος τὰ ἐθνικά θέματα καί ἰδιαίτερα τὸ Κυπριακό.

ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΤΕΥΧΗ ΤΟΥΣ

Στὰ τέλη τοῦ 1956 ὁ

Τίτλοι ἀπὸ τὰ ἐξώφυλλα τῶν «Φοιτητικῶν γράμματα». Ἐκείνη ἀριστερὰ τὸ πρῶτο, πού σχεδίασε ὁ Ρέγκος, δύο ἄλλα κομμένα ἀπὸ τὸν τυπογράφου καί τὸ τελευταῖο, ἔργο τοῦ τότε φοιτητῆ Χρ. Γέσιου.

τῆς οἰκονομικῆς πλευρᾶς. Ἡ ἐκτύπωση τοῦ περιοδικοῦ, πού ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τὴν εἶχε ἀναλάβει ὁ Νικολάου μετὰ ἀγάπης καί μεράκι, στοίχιζε ἀρκετὰ καί τὰ ἐσοδα ἀπὸ τὴν πούληση τῶν τευχῶν καί ἀπὸ τίς διαφημίσεις δέν ἦταν ἀρκετά. Εἶται μπορέσαμε καί ἐγγάλαμε ἕνα τεύχος

κάποιος τὰ δώδεκα ἐκείνα τεύχη τῶν «Φοιτητικῶν γράμματα» βρίσκει ἐνδιαφέρουσες συνεργασίες καί ἀρκετὰ γνωστά ὀνόματα. Πρῶτ' ἀπ' ὅλα νά σημειωθεῖ ὅτι ἐκεῖ μέσα, ἰδίως στὰ πρῶτα τεύχη, ὑπάρχουν κάποια διηγήματα τοῦ Κίμων Οικονόμου, πού ἐγγραφε στὰ νεανικά του χρόνια καί μάλιστα, ἀξιόλογα πεζογραφήματα.

Στὸ περιοδικό δέν δημοσίευσε τὰ καλύτερά του. Στὰ ἴδια τεύχη ἀκόμη βρίσκει κανεὶς δύο πεζὰ τοῦ Βασίλη Βασιλικού, πού εἶχε γράψει καί ὅλας τὰ πρῶτα τοῦ θιῆλιο (τὴ «Διήγησι τοῦ Ἰάσονα» καί ἐτοίμοις τὸ δεύτερό του (τὰ «Θύματα εἰρήνης»). Διηγήματα δημοσίευσε καί ἐγὼ συνεχῶς, ἀπὸ τὸ πρῶτο τεύχος μέχρι τὸ δωδέκατο καί ὅλα ἐκείνα ἔχουν μείνει μόνο ἐκεῖ.

Ποιήματα δημοσίευσε ὁ Νίκος Χριστιανόπουλος, πού δέν εἶχε βγάλει ἀκόμη θιῆλιο, ὁ Νίκος Γρηγοριάδης, ὁ Γιάννης Σεποῦλας, τακτικά, πού ἦταν ἐπιρροασμένος ἀπὸ τὸν Παλαμά, ὁ Γιώργος Σεφερτίδης καί ὁ Κῶσταντος Σιδερωτῆς (ψευδώνυμο τοῦ Γιάννη Παπαδόπουλου, πού σταμάτησε ἀργότερα τὴν ποίησις καί εἶναι κρίμα). Κάπου ὑπάρχει καί ἕνα διήγημα μὲ τὴν ὑπογραφή «Μῆλκε Μαρωνίτης». Καί ἀκόμη δὲ θυμηθούμε πῶς ποιεῖται τοὺς εἶχαν δημοσιεύσει τότε ὁ Γιάννης Μαβαλέδης καί ὁ Ζῶχος Σινάκος, καθηγητῆς τῶρα καί οἱ δύο στὸ πανεπιστήμιο, ὁ πρῶτος στὴ νομικὴ καί ὁ δεύτερος στὴν ἱατρική. Ἀκόμη στίς σελοδο τῶν «Φοιτητικῶν γράμματα» βρίσκει κανεὶς ποιήματα τοῦ Ξενοφῶντα Κοκκόλη, τοῦ Γ. Ζωγράφου, τοῦ Γιώργου Παπαδόπουλου, μετὰ φραση ποιήματος τοῦ Εἰλιότ ἀπὸ τὸν Κλέιτο Κύρου καί ἄλλων.

Στὸ περιοδικὸ δημοσιεύονταν, βέβαια, καί δοκίμια καί ἀναφέρω μιά μελέτὴ τοῦ Καρ. Μητσόπουλου, πού σπερμινοῦ καθηγητῆ, γιά τοὺς τότε νέους δημιουργοὺς (χωρὶς γὰρ τὴν ποίησις καί χωρὶς γὰρ τὴν πεζογραφία), κείμενο τῆς Φανούλας Μέλφου γιά τὸν Μπράμς, μιά ἀναδρομὴ δική μου γιά τὰ (τότε) 60 χρόνια τοῦ κινηματο-

Ενα ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς Ἀθῆνας Λατινοπούλου.

Περίπτωσης στὶς ἐκθέσεις

Ζωγραφικὴ τοῦ Παπανάκου καί τῆς Λατινοπούλου. Γλυπτικὴ κεραμικὴ τῆς Διαμαντοπούλου καί τοῦ ζεύγους Μπαλάτσου

Ἀρκετὲς ἐκθέσεις αὐτὸν τὸν καιρὸ στὴ Θεσσαλονίκη, κυρίως νέων. Πέρα ἀπὸ τίς ἐκθέσεις τῆς ἀναδρομικῆς τῶν Εγγονόπουλου καί Σαχίνη, στίς γκαλερί παρουσιάζονται ἔργα νέων, σχετικά, καλλιτεχνῶν, πού ὁ καθένας τοὺς παρουσιάζει ἐνδιαφέρον.

Ὁ Πάνας Παπανάκος, πού ἐκθέτει στὴν γκαλερί «Πανσέληνος», εἶναι γνωστός στὸ χώρο αὐτό, ὅπως εἶναι γνωστὴ καί ἡ ζωγραφικὴ του, πού παραμένει ἀναλλοίωτη τεχνολογικὰ καί θεματολογικὰ. Ὁ Παπανάκος, πού ἡ ἐπίδοσή του στὴ ζωγραφικὴ ἐντοπίστηκε ἀπὸ τὰ μαθητικά του χρόνια στὸ «Πειραματικό», μὲναι πιστὸς, φανατικὸς θά μπορούσαμε νὰ πούμε, ἀε κείνη τὴ γραμμὴ, δηλαδὴ τοῦ παιδιοῦ πού βλέπει καί ἀπεικονίζει τὰ γύρω κόσμο του μὲ τὸ μάτι τῆς ἀφέλειας. Στούς πᾶν ἀπὸ 50 καινούριους πίνακές του ὁ ζωγράφος ἀπεικονίζει τοπία καί στίπια τῆς Θεσσαλονικῆς, τῆς Χαλκιδικῆς, κοντινῶν κωμῶν καί περιοχῶν. Μὲ μικρὲς διαστάσεις - ὅλα τὰ ἔργα του, χαρακτηρίζονται ἀπὸ τὸ «νῆιφ» σχέδιο καί τὰ ἐντονα χρώματα πού δημιουργοῦν μιά ψυχικὴ εὐφορία, μιά νοσταλγικὴ διάθεση. Ὁ Παπανάκος δέν φιλοδοξεῖ καί δέν ἐπιχειρεῖ νά κάνει ἀναζητήσιες μορφές ἡ θεματικές, λές καί ἔχει καθλωσει τὸν κόσμο του, αὐτὸν τὸ γνῶριμὸς μας περίγυρο, μὲ τὰ λιμανάκια, τὰ σπιτόκια, τὰ δῶσα, τοὺς στρατώνες, τὰ ἐκκλησία, ὅλα δοσμένα μὲ ἀγάπη, γιά τὸν κόσμο πού μὲναι μακριὰ ἀπὸ τὴν ἀποπικτικὴν ἀτμόσφαιρα τῶν σῶτσες. Σὲ μικρὸ ἀριθμὸ τῶν ἔργων του ἐπιχειρεῖ νά συνθέσει τρίπτυχα, πού τὰ συστατικά τοὺς μέρη ἀνήκουν καί πάλι στὴ γνωστὴ εἰκαστικὴ του ἀντίληψη.

Θεσσαλονικικά εἶναι καί ἡ Ἀθῆνα Λατινοπούλου, πού παρουσιάζει πίνακες καί κεραμικὰ τῆς στὴν γκαλερί «Εξώστης». Ἡ ζωγραφικὴ τῆς Λατινοπούλου, ἀε μερικὸς τοῦλάχιστον πίνακές τῆς, δένεται μὲ τὴν κεραμικὴ τῆς καί ἀντίστοιχα: αὐτὸ θγανει ἀπὸ τὴ θεματολογία κυρίως. Οἱ πίνακές τῆς παρουσιάζουν συνδυασμοὺς ζωτανῶν ὀργανισμῶν καί ἀψυχῶν ἀντικειμένων (μιά καρέκλα καί ἕνα κλαδί δέντρου, μιά πετσέτα καί πόδια ἀνθρώπων, πέτρες καί μερμηγκία), ὅλα δοσμένα ἀε φωτεινὰ γούματα ἄπὸ τὰ ἄπὸ τὰ διαδοχικὰ τῆς βασικά

έκταση) θα πρέπει να επαναληφθεί και στο μέλλον. Η τέχνη δεν σταματάει, γιατί να σταματήσει οι άνθρωποι πινάκων και γλυπτών για τη δημοτική πινακοθήκη;

Βραχνιάσαμε για την όπερα

Δυστυχώς, δεν μπορεί να επαινέσει κανείς τους αρμόδιους του δήμου και κατ'ελάχιστον της Ιδρυσης και λειτουργίας όπερας στη Θεσσαλονίκη. Τα γεγονότα δεν συγκριτικά έληξαν επί τούτους μήνες ή χωριά, μαρτυρεί μια δυσκοιμία χαρακτηριστική. Από την άλλη μεριά, μαθαίνουμε ότι ο τρίτος που διατυπώθηκε η διοικητική για την πρόκληση χορωδών, ήταν τέτοιος, που έπ'αν προτέρων εξασφάλιζε την προσέλευση μόνο τεσσάρων - πέντε ανθρώπων. Δεν υπάρχει κάποιος ειδικός (ή δεν ρωτήθηκε κανένας) για να συμβουλευθεί;

ΟΙ ΑΝΗΣΥΧΙΕΣ ΠΙΑ ΤΗ ΜΟΡΦΗ

Εκείνο που έχει σημασία είναι πως το περιοδικό, πέρα από την προσπάθεια να έχει

Νομίζω έχει σημασία να σταθούμε και στη διάθροιση της ύλης: το περιοδικό είχε ουσιαστικά δύο σκέλη. Από τη μία μεριά υπήρχαν τα φοιτητικά και πανεπιστημιακά θέματα, με μορφή άρθρων ή ρεπορτάζ, από την άλλη μεριά και των διεθνών χώρων. Στόν τομέα αυτό της ύλης θα πρέπει να καταταγούν και θέματα που αφορούσαν τους νέους γενικότερα.

Τά άλλα σκέλη του περιοδικού αφορούσε τα νράμματα και τις τέχνες. Δημοσιεύονταν παίγμια, δηγήματα, μελέτες σε θέματα λογοτεχνίας και τέχνης και από τα τέταρτα τεύχος καθιερώθηκε μία στήλη που παρακολουθούσε την πνευματική και καλλιτεχνική κίνηση της Θεσσαλονίκης, μία στήλη που την έπαινε, λούσαμε εγώ, μερικές φορές και με τη βοήθεια άλλων. Αργότερα προσέθεσα και μία στήλη κριτικής διόλου, που την έγραφε πολύ το Οικονόμου, καθώς και μία στήλη

Κίμων Οικονόμου άποχρησε από το περιοδικό. Παράλληλα φαίνεται ότι δημοσιογράφοι και οικονομικές δυσκολίες. Η ΕΦΕΠ και η ΦΕΠ, που άλλαζαν συχνά, ενώθηκαν και δημοσιογράφων στη ΦΕΑΠΘ, τότε που τα πανεπιστήμια πήρε και τον τίτλο «Αριστοτέλειο» και που το πολιτικό σκηνικό έπαιρνε άλλη μορφή.

Ολα αυτά είχαν την επίδραση τους στην έκδοση των «Φοιτητικών γραμμάτων», που άποχρησαν να γίνουν καθαρά πνευματικό περιοδικό. Η συντακτική επιτροπή διευρύνθηκε, τη θέση του Οικονόμου την πήρε ο υπογράφων και Ερκίνιασας για μία νέα περίοδο του περιοδικού. Γρήγορα αποδείχτηκε πως τα πράγματα δεν ήταν και τόσο εύκολα, κυρίως από την άποψη

το Μάρτιο του 1957, ένα τα Μάρτιο του 1958 και ένα τόν Απρίλιο του 1959, δηλ. ένα τεύχος το χρόνο. Στά τρία αυτά τεύχη έγινε και διαפורοποίηση του εξώφυλλου, που τα σχεδίαζε ο Χρήστος Γέσιος. Η ασελόπολη κρατήθηκε η ίδια.

Εδώ σταμάτησε η έκδοση των «Φοιτητικών γραμμάτων», τουλάχιστον με τη μορφή που είχε ξεκινήσει. Αργότερα έγινε άλλο ένα τεύχος, σε μεγάλο σχήμα, με άρχεινότητα τη δημοσιογράφου Βικτορία Νέττα, αλλά το περιοδικό ήταν πια κάτι άλλο. Δεν έβρω μάλιστα αν δεν βγήκαν κι άλλα τεύχη ή αν δεν πήρε αργότερα κι άλλη μορφή. Η δική μας σειρά, όλη, είχε φύγει από το πανεπιστήμιο, είχε ριχτεί στη διοπάλη.

ΜΕΡΙΚΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ

Ξεφυλλίζοντας σήμερα

(τότε) 60 χρόνια του κινηματογράφου, κείμενα του Γιάννη Χωσιώτη, του σημερινού καθηγητή, για τον Μπράμπε και το Σολωμό, και πολλά άλλα, που οι συνεργάτες τους δε με συγχωρούν που τους έγραφα.

Εχουν περάσει τρεις δεκαετίες από τότε και είναι φυσικό πολλά να έχουν λησμονηθεί. Όμως, η σύντομη αυτή αναφορά στην προέλευση των «Φοιτητικών γραμμάτων», που δεν είδα να αναφέρονται πονθενά, θαρρώ ότι επιβάλλεται, ακόμη και για μόνο λόγο να ξαναθυμηθούμε μερες δύσκολες, όπου, ωστόσο, οι φοιτητές εκείνου του καιρού έβρισκαν τον τρόπο να δώσουν ένα πολυσύμματο «παρών».

ΝΙΚΟΣ ΜΠΑΚΟΛΑΣ

δομένα σε φωτεινά χρώματα, όπου το άσπρο διασπαρμένο βασικό ρόλο. Το σχέδιο ή, η ρεαλιστική απεικόνιση των έμψυχων και άψυχων, είναι προσεγγισμένα στη λεπτομέρεια τους. Από την άλλη μεριά, στα κεραμικά της, η πέτρα συνδυάζεται με στοιχεία φυτικά, έστω και αποεραμμένα, δίνοντας πάλι αυτόν το σύνθετο κόσμο, σε μία αντίθεση σκούρου και ανοιχτού. Αξίζει να προσεχτεί αυτή η έκθεση.

Στο χώρο της γλυπτικής - κεραμικής όνθηκε η έκθεση των Ανελ - Γκέρολ - Διαμαντοπούλου και του ζεύγους Μπαλάτσου, που στεγάζεται στην γκαλερί «Τερακότα». Η κ. Διαμαντοπούλου με κεραμικό, έλλοο και μέταλλο δημιουργεί μία σειρά από έργα, που άλλα άνηκαν στο χώρο της γλυπτικής και άλλα στο χώρο της διακοσμητικής. Η καλλιτέχνης επεξεργάζεται το κεραμικό με έναν τρόπο που του δίνει, μερικές φορές, μορφή έλλοο ή φελλού, ενώ σε άλλα επενδύει το πλαστικό με γαλλικό, δημιουργώντας ένα εντυπωσιακό αισθητικό αποτέλεσμα. Το ζεύγος Εύθυια και Νίκος Μπαλάτσου κινούνται περισσότερο στο χώρο του διακοσμητικού κεραμικού πιάτων και βάζων, αλλά δεν λείπουν κι οι κορβέτες και άλλα διακοσμητικά αντικείμενα. Στο μεγαλύτερο μέρος τα έργα τους έχουν χρώματα βαθύ κόκκινο ή σταχτοκόκκινο, που με ειδική επεξεργασία παίρνουν μία αποσπάρτωση επιφάνεια και διάφορα σχεδιαστικά στοιχεία. Ανάμεσα σε όλα υπάρχουν και μία μικρή σειρά έργων, κεραμικών του τομέα, με πιο αισιόδοξα χρώματα με ποικιλίες παραστάσεις. Γενικά, η έκθεση Διαμαντοπούλου και ζεύγους Μπαλάτσου αποτελεί μία επίδειξη καλόγουστου κεραμικού, που αποδεικνύει ότι και οι εφαρμόσιμες τέχνες μπορούν να δώσουν σημαντικά αισθητικά αποτελέσματα.

Ο ΑΠΟΣΤΡΑΤΟΣ αντίναυαρχος Σκουζιάκης, ένας σκουριασμένος από τα χρόνια γεροκόναστούτης, γυρίζει από την άγορα κρατώντας από τα σπάργανα ένα ποταμύφαρο που σπαρταρούσε ολοζώντανο. Τόν ακολουθούσε η μαγεύρισα ή Ουλιάνια με ένα σακούλι καρότα και ένα πάκο καπνόφυλλα που ο αείδιτος ναυτικός μετεχειριζόταν για να ξεοντώνει «κοριούς, σκύντες, σκώρους, κατασπίδες και όλα τα ζωφια που ζούν στο κορμό του ανθρώπου ή στην κατοικία του».

—Θεέ Φίλιππε! ακούει εσφινικά καθώς έστριβε στη γωνία. Ερχομαι από το σπίτι, χτυπούσα μία ώρα συνέχει! Καλά που σ' έρθκα.

Ο αντίναυαρχος άνασθησε το θέλμα και είδε τόν άνημο του τόν Ανδρέα, νεαρό υπάλληλο της Ασφαλιστικής Εταιρείας «Η Λερα».

—Ήθελα μιά χάρη, εξακολουθώσε ο άνημος σφίγγοντας το χέρι του αντίναυαρχου. Δεν καθάριστε από τα παγκάκια θεέ; Μά, έδω... Λοιπόν... Νά τι συμβαίνει. Σήμερα παντρεύεται ο φίλος μου ο Ρουσφετάκης, ένας σπάνιος άνθρωπος, έδω που το λέμε. Μά, αφήστε το κάτω το ψάρι, θεέ...! Εά κερύσετε το πανωφόρι σας...

—Δέν περάει... Είναι για πέταμα, δέν όζειει καπνί άλλο τα αύα του είναι πεντανόσσημα! Τό ξεκολιάει, του θάγξει το αύα, το άνακατεύει με κοπανιόμα μισκότα, κρεμμυδόπουλα και πιπεράκι και ύστερα τό εύχαιρ-στιάσαι!...

—Ένας εξαερετικός άνθρωπος, που λέει. Είναι έχτιμητής στο Ενεχυρο-δανειστήριο. Αλλά μί φανταστείς πώς είναι κανένας κακομοιρή κλητήρας. Στά Ενεχυροδανειστήριο, έξερεις, δουλεύουν άκάμα και γυναίκες καλών οικογενειών. Η οικογένειά του, άπό τιμής θεέ, ο πατέρας του, η μητέρα του κτλ... είναι πρόσωπα πολύ καθώς πρέπει, πολύ, και παρό πολύ, σού λέω, έγκράδιο, άνθρωπα, πρακτικά μυαλά. Μά δού άόλο, άλθνητη ρούσση οικογένεια, πατριάρχη θεά ένθουσασις θεέ. Ο Ρουσφετάκης παίρνει μία άρφα-νούλα, έξερεις, είδύλλιο... Μά είναι σπουδαίο ένθουσαι... Δέ δέ μπορούσε, άγαπητέ μου θεέ, να τιμήσεις αύτή την οικογένεια με την παρουσία σου στο γαμήλιο τραπέζι!

—Μά έγω... χι... μά δέν τούς έξρω τούς ανθρώπους. Πώς να πάω στο καλά καθούμενα;

—Αυτό δέν έχει σημασία! Δέν θά κάνεις έπίσκεψη σε θαρώνους ούτε κόντες, έλα τώρα! Είναι άπολοι άνθρωποι και δέ νοιάζονται για τούς τύπους... Αλθνίνοι Ρώσοι σού λέω... «Καλώς όρισσε φίλοι, γνωστοί και άγνωστοι!»... Επειτα... τό σού πώ και την άλθθεια. Είναι μί πατριάρχης είκαίνενα με πολλές προκαταλήψεις και παραενέις... Μά είναι κομψό. Το μεγάλο του όνειρο είναι να καλέσουν στο γάμο ένα στρατηγό! Η μεγάλη λοχάρα τους δέν είναι να άποχτησουν χίλια ρούβλια μά ένα στρατηγό να τό τραπέζι τού! Παραδόχμια πως είναι μί όνήτη ματαιόδοξία, παραδόχμια πως είναι πετρία μά... γιατί να μή τούς προσφορέσω αύτή την όθια άκανοποίηση; Επειτα, έδω που το λέμε, θεέ, δέν θά περόσεις και άοχημα... Έχουν φυλάξει για όένα μία μυποκάλα κοινάκι Τσιμπλόνσκα και μία κονοβέρδ άσάτοκ που σού άρέσουν... Και στο κάτω κάτω της γραφής, θεέ, γιατί να κρυβάμστε, δέ κανείς και το κομμάτι σου. Τώρα που βρίσκεσαι στη στέγη Κανετίς δέν λαγαριάζει τό ναυσρχλικί σου, μά εκεί πέρα θά χαλάσεις κόσμο! Ε, τί λές;

—Μά είναι σωστό. Αντρέα, ρώτησε ο αντίναυαρχος παρακολουθώντας άλο αλληγόη ένα άμξι που περνούσε στο δρόμο. Καταλαβαίνω... πρέπει να τό σκεπτό.

—Μά τί να σκεπτείς, θεέ, για πές μου σε παρακαλώ! Νά πές, αύτά είναι όλοι! Επειτα τί είναι σού, τό πρέπει και δέν είναι σωστό; Θάστέλνα έγώ τό θείο μου νό τόν ντροπώσο!

—Έντάξει... Εσύ έξερεις καλύτερα...

—Θά περώσω να σε πάρω τό θρόνο... κατά τις έντεκα ή λίγο αργότερα, για νά βρεθώμε στο σπίτι άόκρης στην ύψη τού φαγητού, όπως στον καλό κόσμο.

ΣΤΙΣ έντεκα, ο Αντρέας πέρασε με ένα άμξι να παραλάβει τό θείο του. Ο αντίναυαρχος Σκουζιάκης πέρασε τη μεγάλη στολή του, έπιμήδεις, πανταλόνι με χρυσό σείρητι, καρφι-τώσετα τα παρσάμια του και ξεκίνησε.

Τό τραπέζι είχε κιάλας όρχησις τη στιγμή που ο μάιτρ, τό γκαρσόνι του

διπλώσαν καφεέν, βοηθούσε το ναύαρχο να θγάλε το μαντία και την κουκούλα του, ενώ η κυρία Ρουσφετάκη, η μάνα τού γαμπρού που έτρεξε γιά την άποδοχή στο χάλ, τόν περιεργάζονταν άναγκαστικά κάτω τό μόνια της.

—Μά είναι στρατηγός; ψιθύρισε με έρωτηματικό θέλμα στόν Αντρέα πού έκείνη τη στιγμή έβγαζε τα πανωφόρι του.

—Χαίρω πολύ, έξωχτώματε... Μά δέν έχει διόλου παρσάμια. Αυτός παιδί μου είναι κακομοιρή. Χι... Ούτε μπόι, ούτε άσπέρια. Χι! Τόσο το χεράτορο, δέ μπορούμε πιά να τόν δώσουμε, θά δουλεύουμε όπως-όπως... Πέραστε, πέραστε έξωχτώματε! Δέσε σου ο Θεός, πάλι καλά που είχέ κήμισσα παρσάμια...

Ο αντίναυαρχος άνασθησε τό φρεσκοκουρμένο πηγούνι του έβλεπε έπιθλητικά και μήκη στην τραπεζαρία. Η ματιά του άγκάλιασε ένα θέαμα που δέ μπορούσε και πέτρα άόμα να μολακώσει. Στη μέση της κούαρς άντικρυς ένα τραπέζι φορτωμένο με υποκύκλια και λογής - λογής όρεχτικό. Ο Ρουσφετάκης, ο γαμπρός, με φράκα και όσπρα γυνίκα καθόταν στην τιμητική θέση. Ενα χαμόγελο έπαζε στο ίδρωμένο του πρόσωπο. Από τό ύψος του φαίναν άλόκοφρα πως έκείνο που τόν πλημύριζε εύδομια δέν ήταν τόσο τα πλούσια φαγά που άπάνωναν μπροστά του, όσο έκείνη η γούση της προσδοκίας για τί άυμνικές γύλκες που θά άόκολουθούσαν. Πάσι του, η νόμψ, με τό μόνια κατακάνενα από τό δάκρυα. Στό πρόσωπό της ξεχώριζες μί έκφραση τέλειας άωσότητας. Ο αντίναυαρχος με την πρώτη ματιά κατάλαβε πως είταν μί άγνή κοπέλλα. Ολα τό καθίσματα είταν ποσιόμα δέ τούς καλεώμενους, όντρεις και γυναικες.

—Ο αντίναυαρχος Σκουζιάκης! άκούστηκε βροντηρή ή φωνή τού Αντρέα.

Ο Ι ΚΑΛΕΣΜΕΝΟΙ άνασθησαν τα κεφάλια τους περίεργοι, κοίταξαν τούς νεοφερμένους, σφουγγίσαν σεδαστικά τό ζείλη τους και συγκρότησαν.

—Θά μού έπιτρέψετε, έξωχτώματε να κάνω τίς συστάσεις. Ο νεόνυμφος, Επαμεινώνδας Ρουσφετάκης και ή σύζυγός του... Γιάννης Ζέντες τηλεγραφική. Χαρόλαμπος Δούμης, Γαχαροπλάστης, έλληνικής καταγωγής... Θεόδωρος Ναπολέωνας... οι άλλοι... Σαβδίστε παρακαλώ έξωχτώματε!

Ο αντίναυαρχος τραυματίστηκε μί δεξιό μίό ζερβά, κάθισε και όκράτητος κόρψισε μί ρέγγα.

—Πώς είπες τό δαθύο του; μοιραύρισε ή νοικοκυρά τού σπιτιού στόν Αντρέα, ρίχνοντας άόναυγες ματιές όλο άμφισβησία στο διαπερηλά καλεσμένο της. Έγώ ήχτισα στρατηγό και όχι αυτόν τόν... πως τόν είπες; άνινα... άνινα.

—Αντίναυαρχο... Μά δέν καταλαβαίνετε. Όπως ο Σύμβουλος της Επικρατείας στην πολιτική ιεραρχία άντιστοιχεί μί στο στρατηγό στη στρατιωτική τό ίδιο και στο ναυτικό κλάδο ο αντίναυαρχος είναι ισότιμος με τό Σύμβουλο της Επικρατείας.

Η μοναδική διαφορά ανάμεσα τούς είναι στο ύπουργείο. Κατά τό άλλα είναι

Τό ξένο διήγημα

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΣΤΟΝ ΓΑΜΟ

Τού Αντον Τσέχωφ

τό ίδιο.

—Βέβαια, βέβαια, έπιβεβαίωσε ο Ναπολέων. Ετσι είναι.

Η οικοδόποινα ήύχασε και άκούμπησε την Τσιμπλόνσκα μπροστά στόν αντίναυαρχο.

—Αοκψάστε έξωχτώματε! Μά μάς συμπαθάτε μονάχα. Όπως βρεθήκαμε... Εσείς, δέ είσαστε άλλως συννηθιόμενος και τό δικά μας τραπέζι είναι τόσα φτωχά!

—Μάλιστα, κυρία μου, άπόνθησε ο αντίναυαρχος άφού σάθηκε κάμψια σωπλάς. Στόν παλιό καλό καιρό, οι άνθρωπα ζούσαν άπλά και είταν εύχαιρσιόμενοι. Εγώ, που έχω τέλος πάντων κάποια θέση στο ναυτικό ζώ παρ'όλ' αυτό με άπλότητα...

—Είναί πολλά χρόνια που όποστρατευτήκατε έξωχτώματε; —Από τό 1865... Στόν παλιό καλό καιρό όλα είταν άπλά. Μά...

Ο ναύαρχος είπε «μά», εναπύριξε άνάσα και κείνη τη στιγμή πρόσεξε πως άντρκου του καθόταν ένας δόκιμος τού Πολεμικού Ναυτικού...

—Είσαστε Λοιπόν... τού Ναυτικού; ρώτησε.

—Μάλιστα, ναυαρχέ μου!

—ΟΙ... Βέβαια! Α! Ναι. Ολα άλλαξε, τίποτα πιά δέ θυμίζει τη δική μου την έποχή. Σήμερα θέλεις μονάχα κάτι κουτούσρα χωρίς τριχά στο σαγόνι τους. Στόν παλιό καιρό ή ύπηρεσία στο ναυτικό δέν είταν όσαιο. Δέν έχις καμιά σχέση με τόν πενικόριο ή τό ίππικό, φέρ'είπινε... Η δουλειά τού φαντάρου δέ χρειαζόταν έξυμνόδο... Ακόμα και ένας χωριάτης καταλαβαίνει τί θά κάνει και πως θά τό κάνει. Μά στο ναυτικό, νεαρό μου, όχι! Δέν είναι έτσι! Πρέπει νά σπάσεις τό μυαλό σου... Και ή πιό όσημηνη λείη έχει, φέρ'είπινε, τη μυστηριώδη... χι... περιπλοκή της... Ενα παράδειγμα: «Οι λοστρόμοι στο έάρτια, ίσα τό πλουσιό και τη μαστράτα». Τί θά πει αυτό παρακαλώ; Θά πει πως οι ναύτες που ή δουλειά τους είναι νά ισάρουν τό τοιμυκόιό τού παπαφίγκου πρέπει έκείνη τη στιγμή να βρίσκονται στο πόστο τους. Άλλίως πρέπει νά δώσεις τη διαταγή «Αρμενιστές στο έάρτια!». Μά αυτό έχει άλλη έννοια... Χά! Χά! Και όλα, ποτέ, με μαθηματική άκριβεια Αν, φέρ'είπινε έχις κόντρα τόν άνεμο... λοιπόν τί γίνεται τώρα; Δίνεις τό παράγγεμα: «Στους παπαφίγκους να σά τοιμυκόιαι!». Τότε οι ναύτες που ή δουλειά τους είναι νά ισάρουν τη μεγάλη γάμια και τό τοιμυκόιό τού κούντρον, τρέχουν με όλη τους τη δύναμη από την κόρα στις μπόρες τού παρουνέκου και τού κούντρον, έπειτα... τί γίνεται τώρα... σφορίζουν όλοι στο έάρτια και μολδρούν τα πανά. Και κείνη τη στιγμή - τα καταλαβαίνεις - άκριβώς έκείνη τη στιγμή οι ναύτες της γέφυρας όρσάτουν τις σκάτες, τούς στήγιους και τα καραδόσκια τού κούντρον τού τού παπαφίγκου...

—Είς ύγειαν σας! άκούστηκε ή φωνή τού γαμπρού.

—Μάλιστα, κύριοι, συνέχισε ο αντίναυαρχος σπικανώντας τό ποτήρι και τσουγκρίζοντας. Υπάρχουν και άλλα παραγγέλματα... Νά, φέρ'είπινε, έκείνο,

πως τό λένε... «Όρτα τις σκάτες τού παπαφίγκου και τού πλωριού κούντρον, ίσα τούς στήγιους!». Ορταί! Μά τί θά πει αύτά; Ποιά είναι ή σημασία τού; Πολύ άπλό! Όρσάτουν τις σκάτες τού παπαφίγκου και τού κούντρον και ισάρουν τούς στήγιους... με μιά κίνηση! Και όπως ισάρουν τις σκάτες και τούς στήγιους τού κούντρον κρατούν τό ζύγια και την ίδια στιγμή μολδρούν τό σαυράν της άντένας και όταν τελειώσουν οι σκάτες και ίσαριστούν για καλά οι στήγιους, τότε όνοιουν, οι παπαφίγκοι και οι κούντροι και μπορεί να μαϊνάρεις τις άντένες κατά πού φυσάει ο άνεμος...

—Θεέ, τού ψιθύρισε στο όρτι ο Αντρέας, ή οικοδόποινα σε παρακαλεί να μλήσεις για κάτι άλλο. Οι καλεσμένοι δέν καταλαβαίνουν τίποτα και αύτά... τούς ένοχλεί.

—Αρκέτα είπα... εύχαιρσιόθηκα πολύ που συνάντησα έδώ αύτά τό νεαρό... Νεαρό μού! Πόντατε λαχταρούσα... και λαχταρώ... λαχταρώ με άλη μου την καρδιά... Τί παναπέ! Είμαι εύτυχισμένος... Μάλιστα... Και όν τό καρδιά πλάτει με τις άμούδες όλες δεξιά και όλα τα πανά έξω, έκτός από τη μαστρά, τί παργύεμα πρέπει να δώσεις; Πολύ άπλό... νάοι! «Ισα φηλά, θίρα πρίμα!». Αυτά είναι όλο - όλο... Χά! Χά!...

—Σταμάτα θεέ! Εναυμυριούσε ο Αντρέας.

..

ΜΑ ο θεός δέν έννοούσε να σταματήσει. Ουρίαζε τό ένα παράγγεμα κοντά στο άλλο και κάθε φορά προσπαθούσε να έξηγήσει τη σημασία του με κείνες τις βραχνές άγριοφωάρες του. Τά τραπέζι κόντευε να τελειώσει και κανείς δέν πρόλαβε να άνοίξει τό στόμα του ούτε να σήκώσει κουπάρι για τούς νεόνυμφους.

Ο Γιάννης Ζέντες πού όλη την ώρα καθόταν στό κάρβουνο και ήθελε να θάλε λόγο όρχησι να στροφωνιρίσει στην καρέκλα τού άνούχου, να κάνει γκριμάτσες άνυπομονής και να ψιθυρίζει στο όρτι τών διπλώνων του. Κάποια στιγμή, κατά τό έπιδόριο, έπιασε τό ναύαρχο ένας τρουμέρας ήθλας και ο ίδον άρπαξε την έκούπια, σπύκθηκε και όρχισε τό παρμυθί του:

—Τήν σήμερον, λοιπόν, την σήμερον ήμέραν... χι... όπου συγκνεντρώμενοι πρός τιμην τού άγαπητού μας...

—Μάλιστα!... τόν έκοψε ο ναύαρχος. Δέν έχηνόυνται αύτά. Φέρ'είπινε: Πώς τό λένε έκείνα τώ... Α! Ναι! «Όρτα τό στράλλια, τό παταρσάτνια τού άμυρόποτο δεσέ!...».

—Εξωχτώματε, έμεις είμαστε άπολοι άνθρωπα, μήκη στη μέση ή οικοδόποινα. Δέν καταλαβαίνουμε τίποτα. Διηγείστε μας κάτι άλλο, σχετικό μέ...

—Δέν καταλαβαίνετε, γιατί... είναι τεχνικό όρο!... Πολύ φυσικό! Μά ο νεαρός καταλαβαίνει... Βέβαια! Μού θυμίζει έκείνο τόν παλιό καλό καιρό... Αχ! Μά είναι πολύ ώραιο, νεαρό μού! Αρμενίζεις στη θάλασσα και...

Ο ναύαρχος κατασυγκνεντρώμενος δάκρυσε και με τρεμουλιαστή φωνή:

—Και κείνα τό άλλο... Α! Ναι... «Ισα τό μεγάλο φλόκο, μάινα τις άμούδες στο πλωριό όρμπυρο και τη μαστρά!».

Σφουγγίσε τό μόνια του άνατέναξε βαθιά και εξακολουθώσε:

—Και τότε ισάρουν όμάζους τούς στήγιους τού μεγάλου φλόκου, όρσάτουν τη μεγάλη γάμια και τό κοντινό πανά, ύστερα τέλάρουν τις άμούδες τού πλωριού και της μαστράς, φορτσάτουν τις σκάτες και δέναν τις μπουρίνες... Κλαί... κλαί... από χαρά...

—Στρατηγέ, αύτό είναι ναυιοδρόμ! Έξοπασε ή οικοδόποινα. Δέν ντρέπεται γάρος άνθρωπο! Γι' αύτό σε πληρώσαμε, νά κάνεις τέτοιες προσυτήσεις...

—Πώς! Με πληρώσαμε; ταβέδιζε ο αντίναυαρχος γουλιάνοντας τό μόνια.

—Τόν άνήγερε μάς κόνεις; Ο Αντρέας σού μίτρηση είκαίνενα ρούβλια! Και όυ Αντρέα δέν τό κανόνισες καλά! Δέ σούπαμε νά κουβαλήσεις έδώ τέτοιο...

Ο νέρος κοίταξε τόν Αντρέα, πού είχε γίνει κατακόκκινος κοίταξε την οικοδόποινα που τό κατάλαβε όλα. Η προκατάληψη της πατριάρχης οικογένειας πρόσβαλε στο μόνια του σε όλη της τη φρίκη.

Σέ ένα δευτερόλεπτο είταν έρμηνιστος. Σπύκθηκε, τράβηξε με μικρά γρήγορα θρησάκια στο χάλ, πέρασε τό μαντία του και θήκε...

Και από τότε δέν εναπόησε σε νόμο.